

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

Радчука Тимофія Миколайовича на тему

«Механізми публічного управління інноваційним розвитком економіки»,

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування

На підставі вивчення дисертації та опублікованих за дослідженою темою наукових праць здобувача, а також матеріалів щодо апробації та практичного впровадження результатів виконаного Радчуком Тимофієм Миколайовичем наукового дослідження, можна констатувати наступне щодо актуальності, ступеня обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, достовірності та наукової новизни одержаних результатів, повноти їх викладу в опублікованих працях та визначити загальну оцінку проведеного дослідження.

Актуальність теми дисертації

На сучасному етапі свого розвитку людство вступило в інноваційну епоху, яка характеризується швидким наростанням змін у всіх сферах суспільного життя. Це час наукоємних технологій, прогресу фундаментальних наук, масштабних науково-технологічних проєктів. За таких умов джерелом сучасного розвитку суспільства і діяльності людини стає інноваційна діяльність, а інновації стають важливим інструментом всіх радикальних змін у розвитку людини і економічної системи в цілому.

Для ефективного розвитку інноваційної діяльності, створення сприятливих умов для впровадження і використання інновацій необхідне створення відповідної нормативно-правової основи, формування ефективних механізмів державного регулювання інноваційного розвитку національної економіки. Оскільки в даний час вітчизняна інноваційна політика знаходиться на стадії становлення, проблему формування такого механізму можна визначити як одну з ключових.

Становлення і розвиток інноваційної економіки говорить про те, що необхідне державне регулювання інноваційної діяльності.

В сучасних умовах, коли є значне відставання України від інших високорозвинених країн у розвитку інноваційної діяльності, а її інтелектуальні ресурси недостатньо ефективно використовуються, особливе значення має науково обґрунтоване формування механізму публічного управління інноваційним розвитком національної економіки. Вказане вище дає можливість зосередити увагу на вирішенні головних завдань щодо активізації інноваційної діяльності виходячи з наявних ресурсів. Це необхідно для створення економічних, правових та організаційних умов для інноваційної діяльності, що забезпечують зростання конкурентоспроможності вітчизняної продукції; ефективного використання науково-технічних результатів; забезпечення рівних, а краще - пріоритетних, в порівнянні з провідними країнами, умов для суб'єктів інноваційного процесу на території країни. Таким чином, державне регулювання інноваційного розвитку України є однією з найважливіших складових загальної державної політики, невід'ємним елементом механізму функціонування сучасної економіки.

Із вищезазначеного зрозуміло, що дисертаційна робота Радчука Тимофія Миколайовича виконана на актуальну тему, висвітлення якої є своєчасним та обґрунтовує новий підхід до вирішення наукового завдання, що виявляється у розробці нових концептуальних підходів та науково-практичних рекомендацій щодо державного управління інноваційного розвитку економіки.

**Загальна оцінка роботи, ступінь обґрунтованості наукових
положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у
дисертації, їх достовірність і повнота викладу в публікаціях**

Дисертаційна робота Радчука Т. М. складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Логічна структура побудови змісту дисертаційної роботи засвідчує високий

професійний рівень дисертанта. Матеріал викладено послідовно і відповідно до завдань та структури дисертації.

Зміст дисертації, структура та виклад науково-прикладних розробок свідчать про завершеність наукового дослідження, в якому автором розв'язано та формалізовано актуальне науково-практичне завдання. Оцінюючи дисертаційну роботу, можна стверджувати, що одержані наукові результати є обґрунтованими, а наукова новизна є достовірною відповідно до представлених у роботі доказів, створених за допомогою загальнонаукових та статистичних принципів, методів та прийомів комплексних досліджень.

Вибір методологічних підходів зумовлений завданням всебічного аналізу сучасного стану інноваційного розвитку економіки України. Уміння застосовувати теоретико-методичну підготовку для вирішення фундаментальних та прикладних питань дослідження підтверджується дисертантом моделюванням запропонованих заходів для забезпечення публічного управління інноваційним розвитком економіки України.

Варто відзначити, що автором було опрацьовано велику кількість закордонних і вітчизняних інформаційних джерел в аспекті формування механізмів публічного управління інноваційним розвитком; наукові праці з проблематики розвитку інноваційних процесів; спеціалізовані галузеві періодичні видання; аналітичні та статистичні дослідження; статистична інформація і публікації міжнародних організацій. Обґрунтованість наукових положень підтверджується проведенням автором аналізом наукових праць вітчизняних і зарубіжних учених, логікою та чітко поставленими завданнями, опрацюванням великої кількості статистичних, аналітичних, нормативно-правових матеріалів.

Результати, отримані в процесі дослідження, знайшли відображення у 7 наукових працях, серед них: 3 статті у наукових фахових виданнях України, 1 стаття у зарубіжному науковому періодичному виданні, 3 праці апробаційного характеру. З них відповідають вимогам п. 11 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії»,

затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 р. № 167 – 4 публікації. Загальний обсяг публікацій, що належить автору, становить 4,1 друк.арк. Вивчення анотації дозволяє стверджувати про її відповідність основному змісту, яка виноситься на захист.

У цілому структура та зміст дисертації свідчать про комплексний характер проведеного дисертантом дослідження. Таблиці та рисунки легко сприймаються, не перевантажені умовними позначеннями. Висновки наведені в дисертації, відображають глибину досліджуваної проблеми, логічно побудовані та мають аналітичне підґрунтя.

Сформульовані в дисертації наукові положення, висновки та пропозиції належать особисто автору. Матеріали дисертації були предметом розгляду і дискусій на науково-практичних конференціях, в тому числі міжнародних.

Наукове значення та новизна дисертації

Дисертаційна робота Радчука Тимофія Миколайовича становить завершене наукове дослідження, в якому проведено ґрунтовний аналіз сучасного етапу формування механізмів публічного управління інноваційним розвитком економіки України.

Заслуговує позитивної оцінки обґрунтування наукових підходів до розробки комплементарної моделі публічного управління інноваційним розвитком економіки побудованої на взаємодії держави, науково-дослідних установ, бізнесу і громадськості, що стало передумовою для ідентифікації стратегічних напрямів забезпечення інноваційного розвитку економіки з орієнтацією на досягнення соціо-еколого-економічних ефектів.

Позитивно можна оцінити удосконалення вихідних положень щодо реалізації механізмів публічного управління інноваційним розвитком економіки України.

Таким чином, це дозволило виділити інституційно-інформаційний механізм, який забезпечує створення норм, правил та інститутів, орієнтованих на регулювання взаємодії органів державної влади та бізнесу та реалізації інноваційної стратегії України.

У роботі автором здійснено класифікацію принципів інноваційного розвитку економіки, новизна якої полягає в створенні можливості на основі системного підходу виділити нову класифікаційну ознаку за оцінкою ефективності інноваційного розвитку економіки країни, окремих регіонів та принципи специфічності, структурної перебудови, взаємного поєднання, модернізації.

Набув подальшого розвитку поняттєво-категоріальний апарат теорії публічного управління та адміністрування в частині уточнення дефініції «механізм публічного управління інноваційним розвитком економіки», як сукупності ключових дій, засобів, стимулів та інститутів, за допомогою яких держава впливає на інноваційний розвиток суспільства для досягнення поставлених цілей економічного розвитку.

Дисертант здійснив систематизацію зарубіжних моделей інноваційного розвитку, що дозволило виокремити пріоритетні напрямки для вітчизняних реалій, серед яких пріоритетність впровадження інновацій над традиційним виробництвом, забезпечення свободи науки та техніки, правовий захист інтелектуальної власності, фокусування фінансових ресурсів в пріоритетних сферах науково-технічного розвитку, активізації інноваційно-інвестиційного підприємництва шляхом передачі прав та обов'язків на місцевий рівень, розвиток міжнародного наукового співробітництва.

Також, на особливу увагу заслуговують практичні рекомендації щодо формування напрямів удосконалення механізмів публічного управління інноваційним розвитком економіки України, основою яких є використання форм державно-приватного партнерства як ефективного інструменту механізмів реалізації національної інноваційно-інвестиційної політики, що визначає алгоритм взаємодії держави, науково-дослідних установ, суб'єктів господарювання та громадськості.

Детальний аналіз проведений в роботі дозволив автору зробити обґрунтовані та самостійні висновки і пропозиції.

Достовірність і практичне значення дисертаційної роботи

Практичне значення отриманих результатів полягає в обґрунтуванні науково-теоретичних положень, методичних підходів і висновків щодо удосконалення, розробки та реалізації заходів у напрямку інноваційного розвитку економіки України, що сприятиме закріпленню позитивних тенденцій. Основні положення, викладені в дисертації доведено до рівня методичних розробок і практичних рекомендацій, які підлягають широкому застосуванню як у проведенні подальших досліджень, так і у практичній діяльності.

Достовірність отриманих результатів засвідчують відповідні розробки Радчука Тимофія Миколайовича, які мають практичне значення і знайшли своє застосування в діяльності окремих установ, що підтверджується відповідними довідками про впровадження, зокрема:

Департаменту соціального захисту населення Чернігівської обласної державної адміністрації при визначенні стратегії регіонального розвитку з урахуванням концептуального підходу державного управління (довідка про впровадження № 01-01/3906 від 05.05.2020р.);

Громадської організації «Центр медичної допомоги та реабілітації» в діяльності об'єднання (довідка про впровадження № 02-20/17 від 11.02.2020р.);

Чернігівської обласної ради при обґрунтуванні методичних, організаційних засад довготривалого соціально-економічного розвитку Чернігівської області при ідентифікації напрямів удосконалення державного регулювання інноваційного розвитку економіки регіону (довідка про впровадження № 02-03/442 від 05.03.2019р.).

Авторські розробки використовуються у навчальному процесі Національного університету «Чернігівська політехніка» при викладанні дисциплін «Управління інноваційним розвитком регіону» та «Моделювання управлінських рішень в публічному адмініструванні» (довідка № 202/08-334 від 24.02.2021 р.).

Характеризуючи дисертаційну роботу Радчука Тимофія Миколайовича слід зазначити, що основні наукові положення викладено переконливо і логічно, висновки та рекомендації ґрунтуються на результатах власних досліджень.

Достовірність практичних розробок автора підтверджується відповідними довідками. Враховуючи це, зроблено висновок, що одержані результати є достовірними.

Відтак, теоретичні положення, методологічні розробки та практичні результати дисертаційного дослідження дають підстави зробити висновок, що дисертаційна робота характеризується практичною спрямованістю.

Зауваження та дискусійні положення

Відзначаючи належний рівень обґрунтування і достатню переконливість теоретичних, аналітичних і методичних положень дисертації Радчука Т. М., її цілісність та завершеність, необхідно звернути увагу на окремі недоліки при розкритті питань та дискусійні положення, наявні в роботі.

1. У дисертаційній роботі обґрунтовується доцільність функціонування механізму публічного управління інноваційним розвитком економіки.

Дисертантом переконливо обґрунтовані положення щодо формування такого механізму. Водночас, щоб репрезентувати структурні компоненти механізму, автору необхідно було б дати більш детальну характеристику понять «інновація», «інноваційний розвиток» і «механізми публічного управління».

2. При формулюванні основних положень першого розділу, здобувачу необхідно було більше уваги звернути на наведені завдання регіональних органів влади, які безпосередньо виступають суб'єктами публічного управління інноваційним розвитком економіки. Принагідно відзначимо, що у дисертаційній роботі потрібно було б поглибити обґрунтування складових запропонованих завдань, тобто переважно на посилення їх ролі у процесах розроблення та затвердження регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації.

3. Бажано було більше уваги приділити досвіду застосування конкретних механізмів публічного управління інноваційним розвитком економіки опираючись на нормативно-правові документи, виділити етапи становлення вітчизняної політики інноваційного розвитку економіки та її особливості в умовах проведення децентралізації з висвітленням регіональних особливостей.

4. Досить спірним є підхід автора до формулювання висновків стосовно запропонованого визначення ключових питань у формуванні ефективного економічного механізму публічного управління інноваційним розвитком економіки, оскільки відбувається пошук джерел необхідних фінансових ресурсів, особливо в кризових умовах. Здобувач наводить приклади того, як вирішуються ці проблеми у країнах ЄС, проте відсутній чіткий алгоритм дій щодо імплементації кращих зарубіжних практик саме в Україні.

5. Окремі положення дисертації насичені описовістю і позбавлені проблемно-дискусійного характеру. Це стосується, зокрема, підрозділу 2.3 та 3.1, що обтяжує текст дисертаційної роботи і значно виходить за параметри нормативно-рекомендованих обсягів.

Оцінюючи дисертаційну роботу Радчука Тимофія Миколайовича, яка виконана на достатньо високому науковому рівні, відзначаючи її цілісність та завершеність, слід висловити деякі зауваження, які відносяться до дискусійних питань та побажань.

Вказані дискусійні положення та побажання відображають власну наукову позицію опонента і не знижують загальної позитивної оцінки роботи.

Дисертаційна робота Радчука Тимофія Миколайовича відповідає «Положенню про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в аспірантурі а докторантурі» Національного університету «Чернігівська політехніка» та Кодексу академічної доброчесності Національного університету «Чернігівська політехніка».

Дисертаційне дослідження виконане з дотриманням норм академічної доброчесності. Порушення норм академічної доброчесності у будь-яких проявах (формах) не виявлено.

Загальний висновок

Дисертація Радчука Тимофія Миколайовича на тему: «Механізми публічного управління інноваційним розвитком економіки України» є самостійно виконаним завершеним науковим дослідженням актуальної проблеми, містить оригінальні підходи до розв'язання теоретичних і практичних питань, пов'язаних із удосконалення політики держави у напрямку інноваційного розвитку економіки України.

Представлені в дисертації наукові положення, висновки, рекомендації і пропозиції в комплексі поглиблюють теоретичні засади та практичні аспекти прийняття ефективних рішень з питань публічного управління інноваційним розвитком економіки України.

У дисертації отримано нові науково обґрунтовані теоретичні й практичні результати, що в сукупності сприяють підвищенню ефективності функціонування як механізмів публічного управління в цілому, так і окремих складових.

Зміст дисертації відповідає визначеній меті, поставлені здобувачем наукові завдання вирішені повною мірою, мету дослідження досягнуто. Структура й обсяг роботи відповідають встановленим вимогам.

Наукові положення, висновки та рекомендації повністю обґрунтовані, аргументовані, містять наукову новизну та пройшли необхідну апробацію на науково-практичних конференціях.

У публікаціях здобувача знайшли відображення всі положення дисертаційної роботи.

Зважаючи на актуальність вирішених в дисертаційній роботі завдань, отриманих наукових висновків, теоретично обґрунтованих принципових наукових положень, використаних сучасних методів наукових досліджень та підтвердженої значимості можна стверджувати, що дисертаційна робота

Радчука Тимофія Миколайовича відповідає вимогам пунктів 9, 10, 11, 12 Постанови Кабінету Міністрів України № 167 «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» від 06 березня 2019 року зі змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 979 від 21 жовтня 2020 року, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент:

**доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри глобальної економіки
Національного університету біоресурсів
і природокористування України
Міністерства освіти і науки України**

Н. М. Вдовенко

